

A SZUBJEKTIVITÁS MÉRTÉKE A TESTNEVELÉS ÓRÁKON TÖRTÉNŐ ÉRTÉKELÉS SORÁN

Témavezető:

Csányi Tamás

Készítette:

Zsótér Balázs

Lezárás dátuma: 2024.05.26.

Bevezetés

Témaválasztásomat a kutatáshoz az inspirálta, hogy szerettem volna egy olyan témában elmélyülni, ami a testnevelő kollégák és a diákok számára is fontos, így végül az értékelés lett a fő kérdéskör. Az értékelés összetett, információk gyűjtésére, azok megítélésére és értelmezésére épülő pedagógiai tevékenység. Másként: Az egyének számára kitűzött tanulási célok elérését és a célokig vezető tanulási folyamatot jellemző (motoros, kognitív és affektív) teljesítményösszetevőket vizsgálja (Csányi és Révész, 2021). Célja a tanulás, a tanulási teljesítmény komplex jellemzése. Az osztályozás az értékelés egyik formája, amely hazánkban 5 fokozatú skálán értékeli a tanulók teljesítményét (1-5).

Úgy gondolom, hogy nekünk tanároknak, oktatóknak a tanulók értékelése mindennapi feladatunk, mégis azt érzem, hogy sokan, sokunk számára nem egyértelmű a mit, hogyan, mikor kérdésekre adott válasz. Ha előkerül a téma szakmai beszélgetések során, általában heves vita alakul ki, mert mindenkinek más elképzelései vannak a területet illetően. Az egyetemen is ezt tapasztaltam, amikor a *Mérés és értékelés* órán a hallgatótársaimmal az értékelés különböző fajtáiról tanultunk. Sokan a tradicionális módszerek mellett érveltek, néhányan már próbáltak alternatív értékelési rendszereket is, de a legtöbben ezekről még nem is hallottunk. Ekkor döntöttem el, hogy mélyebben utánajárok a problémának és komolyan elkezdek kutatni a magyar és külföldi szakirodalomban. Számos hasznos dologról olvastam, amik alapjaiban rengették meg az eddigi nézeteimet.

Kíváncsi voltam, hogy az elmélet végül milyen formában kapcsolódik a gyakorlathoz, így egy kutatást végeztem aktív testnevelő tanárok körében. A vizsgálat során arra kerestem a választ, hogy vajon mennyire szubjektív az osztályozás a testnevelés órákon történő értékelés során. A kapott eredményeket ismertetem, majd következtetéseket vonok le belőle a mindennapos oktatásra és értékelésre vonatkozóan. Végül új lehetőségeket ajánlok, hogy maga a testnevelés módszertan hogyan tudna a kapott eredményen javítani.

Célkitűzés

A kutatásom során három fő kérdéskörrel foglalkoztam. Vajon milyen mértékű különbségek mutatkoznak a testnevelő tanárok osztályozási elképzelései között ugyanazon tanulói teljesítmények (mozgástechnikai megítélés) esetében? Ezeket befolyásolja-e a tanulóról kialakult előzetes vélt vagy valós kép és ha igen, akkor vajon a tanulók pozitív vagy negatív jellemvonásai milyen mértékben befolyásolják az osztályozást?

Az előzetes feltevéseim alapja az volt, hogy igen nagy mértékű eltéréseket fogok észlelni a teljesítmények osztályozása során, melyeket ezen felül befolyásolják a tanulók tulajdonságai.

Anyagok és módszerek

Testnevelő kollégákat kértem meg, hogy Google Forms segítségével töltsenek ki egy kérdőívet. A kérdések arra szolgáltak, hogy információkat gyűjtsenek a testnevelést tanító pedagógusok, tanárok értékelési elképzeléseiről. A kérdőív első részében általános demográfiai kérdéseket fogalmaztam meg, majd a második részben 8 (két fiú és hat lány), kilencedik évfolyamos diák különböző mozgástechnikai bemutatásait láthatták a kitöltők. A diákok a Budapesti Gazdasági Szakképzési Centrum Szent István Technikum és Kollégium tanulói. Arra kértem a pedagógusokat, hogy objektív szempontok alapján, a saját elképzeléseik mentén adjanak érdemjegyet a látott mozgás kivitelezésekre. A megfigyelt mozgástechnikák a következők voltak:

1. Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (TORNA)
2. Egy leütéses, két lépéses fektetett dobás (KOSÁRLABDA)
3. Átlépő magasugrás (ATLÉTIKA)
4. Kézenátfordulás oldalt (TORNA)

Így összesen 32 megfigyelt és osztályozott mozgás lett minden kitöltő személy esetében. Kértem továbbá, hogy kollegákkal vagy egyéb külső személyekkel ne vitassák meg az értékelését. 1-1 videót többször is megnézhettek, de visszamenőleg nem lehetett módosítani az adott osztályzaton.

A kérdőív harmadik részében az osztályozással kapcsolatosan elképzelésekről kérdeztem a kollégákat. A kérdések a következők voltak:

- Mennyire érzi Önmagát magabiztosnak, amikor osztályozza a diákjait?
- Mennyire érzi Önmagát didaktikai szempontból felkészültnek az osztályozásra (mit, hogyan osztályozzon)?
- Mennyire szívesen végzi el az osztályozási tevékenységét a testnevelés órákon?
- Mennyire ért egyet azzal, hogy osztályozni kell testnevelés tantárgyból?

Ezekre a kérdésekre a választ egy öt tagú Likert-skálán kellett jelölniük, ahol az egyes azt jelentette, hogy egyáltalán nem ért egyet, az ötös pedig azt jelentette, hogy teljes mértékben egyetért az adott állítással.

A vizsgálatot videó alapú obszerváció módszerével autentikus osztályozási környezetben történő modellezéssel valósítottam meg. Minden diákról videófelvétel készült. A mozgásformákat (kb. 5mp/videó) azonos szögbeállítással vettem fel. A videófelvételek különböző tudásszintű, 9. évfolyamos diákok feljebb felsorolt mozgástechnikai bemutatásairól készültek.

Arra voltam kíváncsi, hogy lesz-e eltérés, és ha igen, akkor mekkora lesz a szórás az egyes gyakorlatokra adott osztályzatok között. Azt is szerettem volna megvizsgálni, hogy az osztályzatokat lehet-e befolyásolni azáltal, hogy leírásokat, jellemzéseket adok az egyes tanulókhoz. Ezt úgy oldottam meg, hogy három különböző kérdőívet készítettem. Az első volt a kontroll csoport. Itt semmilyen leírás nem szerepelt a diákokról, csak a látott videó alapján kellett osztályozni. A második csoportban az általam gyengébbre értékelt négy tanuló egy negatív jellemzést kapott, míg az általam jobbra értékelt négy tanulót pozitív jellemzéssel láttam el. A harmadik csoportban megcseréltem a pozitív és a negatív jellemzéseket a tanulóknál, aki a második csoportban negatív jellemzést kapott, az a harmadikban pozitívat és fordítva. A jellemzések a következők voltak:

Negatív társításnál:

- Adél lusta, ha nem figyel a tanár, levágja a futókört, gyakran csal is sajnos. Folyamatosan figyelmeztetni kell, hogy végezze el a kiadott feladatát. Szülei szerint otthon is csak a telefonját nyomkodja.
- Emma nem szereti a testnevelés órákat, mert ott megizzad és tönkremegy a haja meg a sminkje. Játék során meg se mozdul, hátráltatva ezzel csapatát. Gyakran hiányzik a felszerelése.
- Kitti nagyszájú, az órát sokszor félbeszakítja, társait is rendszeresen zavarja. Felszerelése gyakran hiányos. Óráról jellemzően késik.
- Bence számára a testnevelés órák unalmasak, mert heti 3 edzése van, és hétvégente meccsre jár. Tehetséges tanuló, de az órákon általában passzív, csak a minimumot teljesíti. Szerinte neki felesleges a testnevelés, mert így is eleget mozog.

Pozitív társításnál:

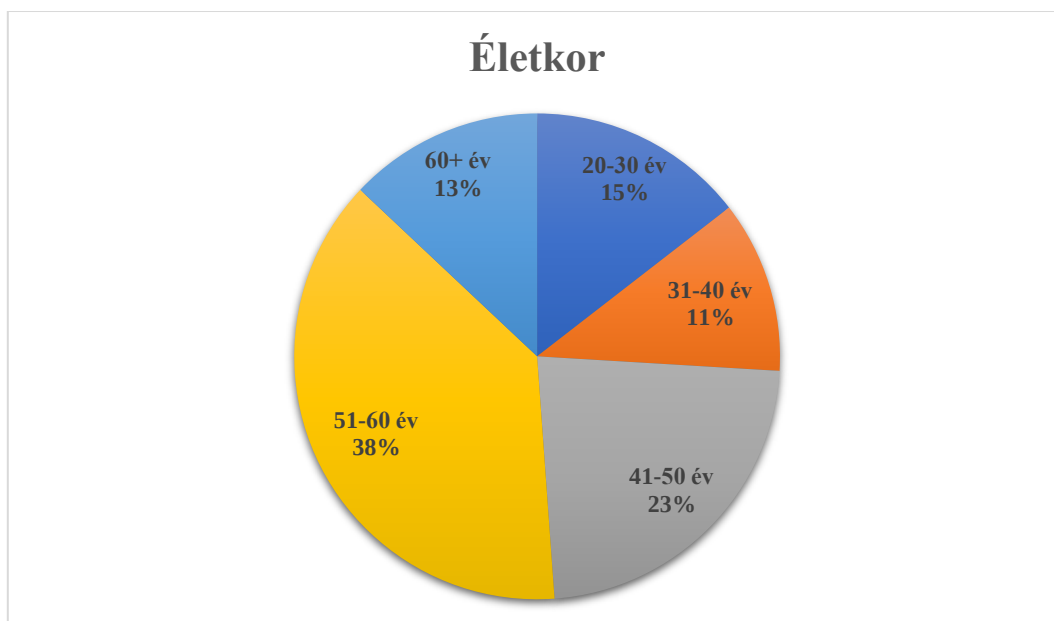
- Laura számára fontos az aktív, egészséges életmód, sokat járnak a családjával túrázni, kerékpározni. Okosóráján méri a napi aktivitását, lépésszámát és alkalmanként eljár konditerembe is.
- Petra visszahúzódó, csendes kislány, aki leblokkol, ha teljesíteni kell. Nem mer a társai előtt szerepelni, fél, hogy kinevetik őt. Színötös tanuló.
- Luca kitűnő tanuló, a diákönkormányzat tagja, aktívan részt vesz az iskola közösségi életében. Folyton keresi az extra jegyszerzési lehetőségeket, hogy tudja kompenzálni adottságbeli hiányosságait.
- Kornél mindig aktívan részt vesz a testnevelés órákon. Jelentkezik, ha be kell mutatni valamit, kitartóan gyakorolja a mozgásformákat, amíg azok jók nem lesznek. Folyamatosan igényli a pozitív megerősítést tanárától.

Törekedtem arra, hogy viszonylag azonos elemszámmal töltsék ki az adott csoportokat. Az első jellemzés nélküli kontroll csoportost 46-an töltötték ki. A második, jobb teljesítményhez pozitív jellemzést társítottnál 45 fő küldte vissza válaszait. A harmadiknál, ahol a jobb teljesítményhez negatív jellemzést társítottam, 40 kolléga válasza érkezett be. A beérkezett eredményeket One-way ANOVA teszttel elemeztem témavezetőmmel, Csányi Tamás segítségével.

Eredmények

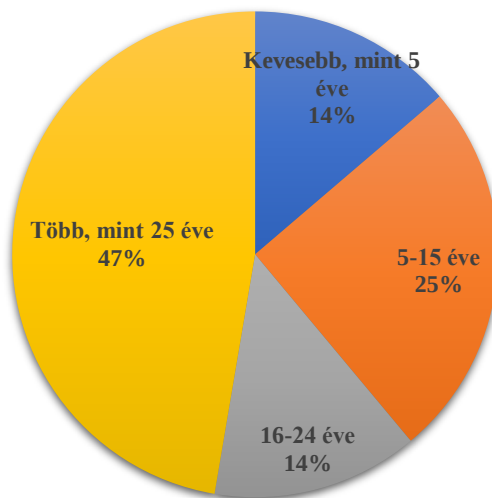
1. Demográfiai kérdések

Az első részben található demográfiai kérdések válaszait az alábbiakban közlöm: A kutatási mintát összesen 131 fő jelentette, melyből 65 férfi, 65 nő és egy kitöltő nem adta meg a nemét. Tizennyolc testnevelő tanárként dolgozó testnevelő-edző és 102 fő testnevelő tanár, valamint 11 fő egyéb végzettséggel rendelkező testnevelő válaszolta meg a kérdőívet. A tesztet kitöltők életkorának (1. *diagram*) és iskolában tanított éveinek (2. *diagram*) százalékos eloszlásán sajnálatos módon látszik a pedagógustársadalom egyik nagy problémája, miszerint kevesebb a fiatal kolléga, egyre idősebb a tanári kar és ez már nemcsak hosszútávon, hanem a jelenben is gondot okoz. A kérdőívet visszaküldő kollégák fele általános iskolában tanít. (3. *diagram*) A választ adók háromnegyede állami fenntartású iskolában dolgozik, legyen szó szakképzési centrumról vagy tankerületről (4. *diagram*). Nógrád vármegye kivételével az ország egész területéről érkeztek vissza válaszok a pedagógusoktól (5. *diagram*).

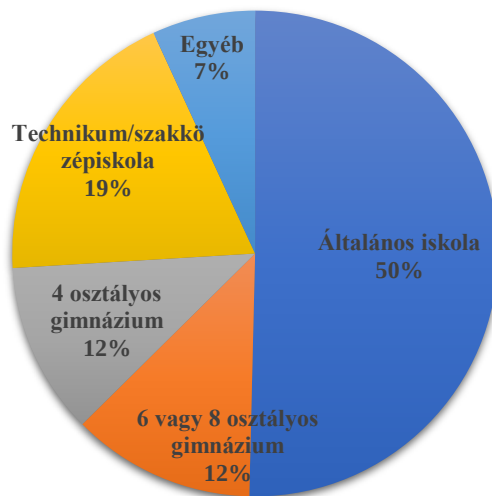
1. diagram: A tesztet kitöltők életkorának százalékos eloszlása

Tanított évek száma

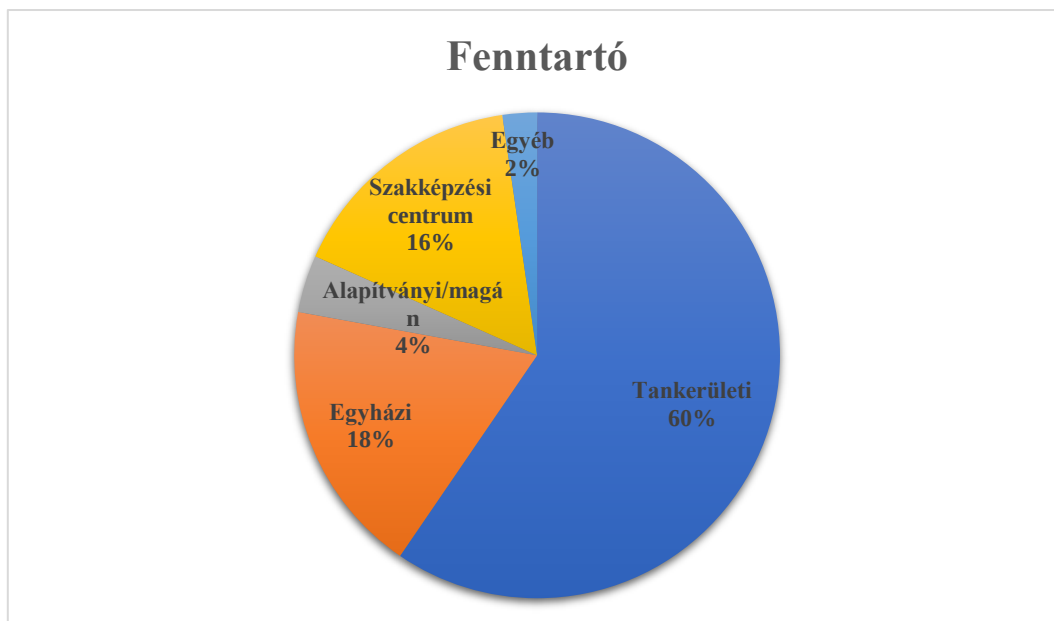

2. diagram: A tesztet kitöltők iskolában tanított éveinek százalékos eloszlása

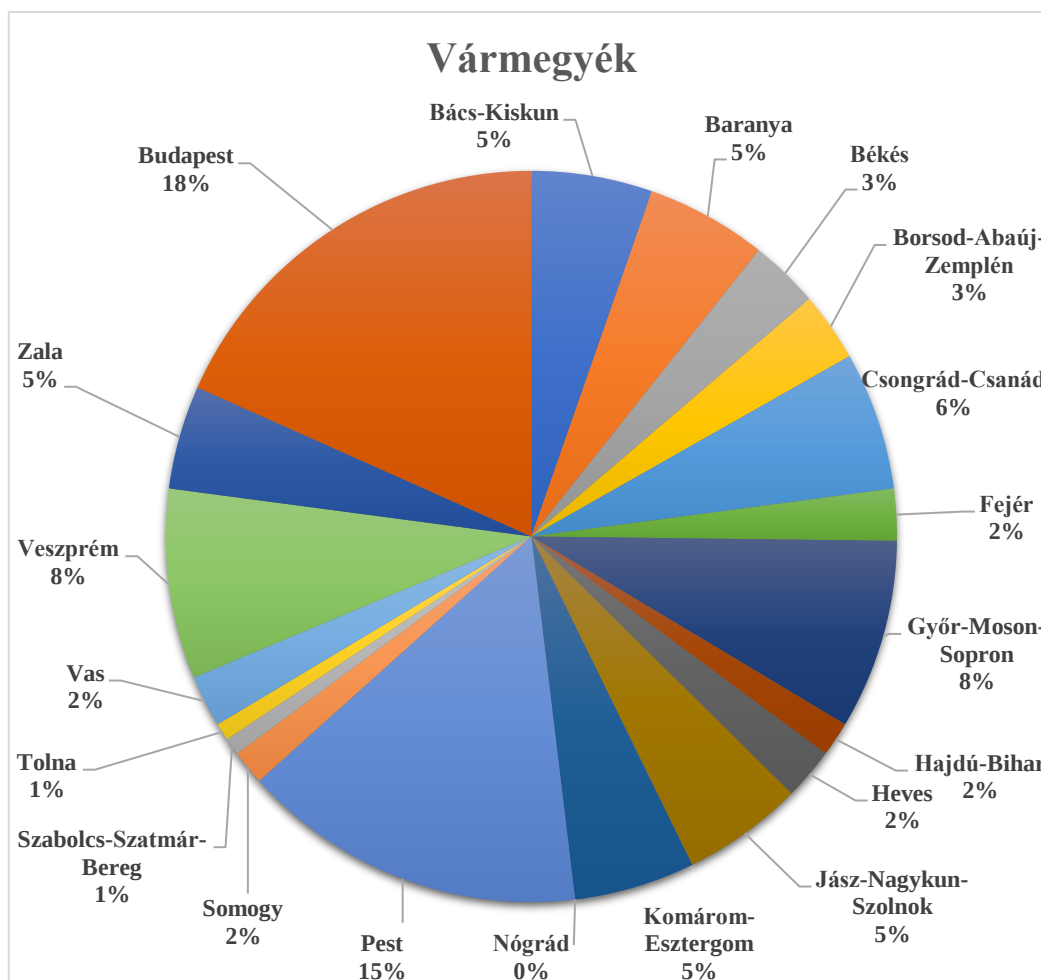
Iskolatípus

3. diagram: A tesztet kitöltők iskolatípusainak százalékos eloszlása

4. diagram: A tesztet kitöltők iskolájának fenntartó típusainak százalékos eloszlása

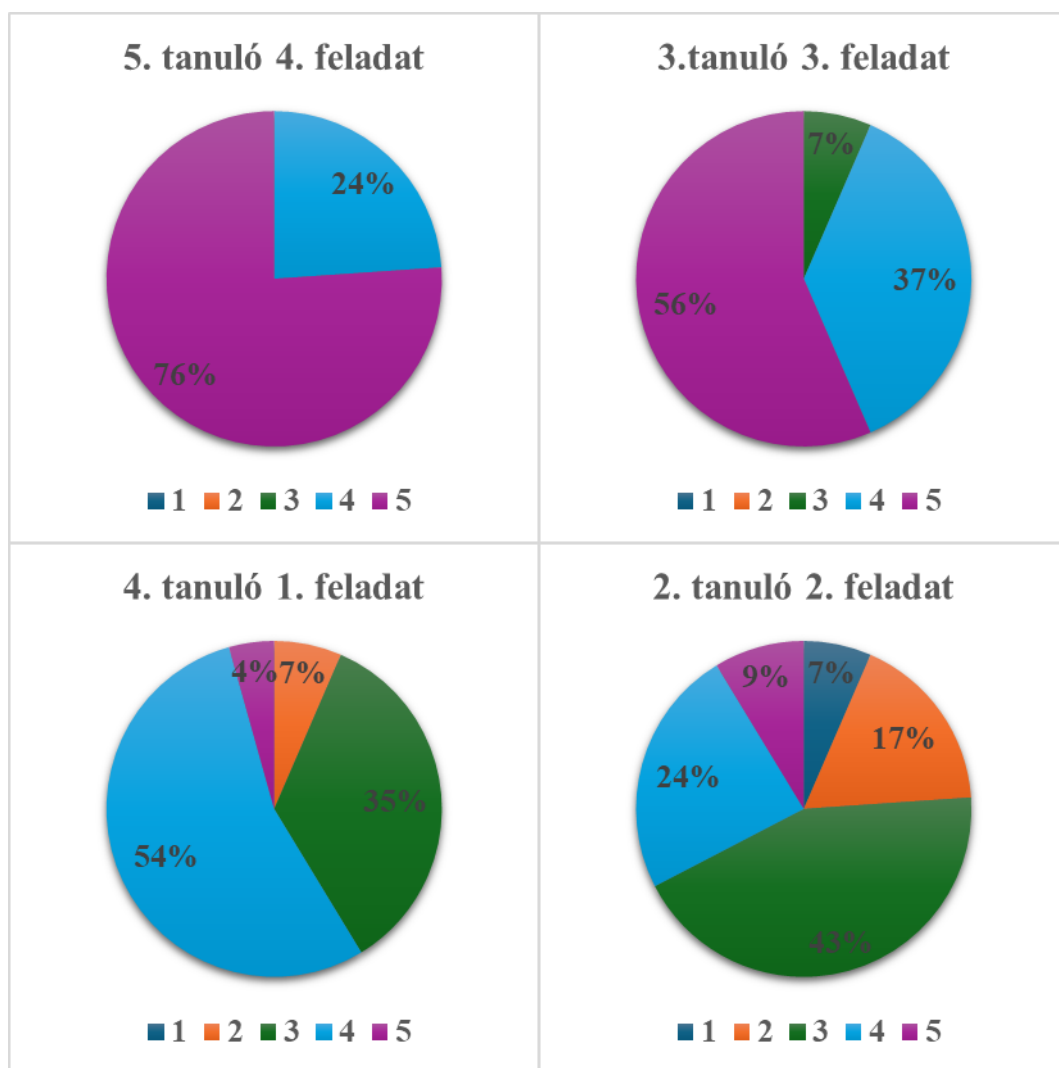
5. diagram: A tesztet kitöltők munkavégzésének vármegyei eloszlása

2. A videók osztályozása

Az első kérdőívet 46-an töltötték ki, a válaszadók itt csak egy videót láttak a tanulókról, ami alapján osztályozni kellett őket. Ők voltak a kontroll csoport, az eredmények pedig az alábbiak:

- 1 féle osztályzat nem fordult elő
- 2 féle osztályzatot 22%-ban adtak
- 3 féle osztályzatot 41%-ban adtak
- 4 féle osztályzatot 28%-ban adtak
- 5 féle osztályzatot 9%-ban adtak

A fenti számokból jól látszik, hogy a nyolc diák által bemutatott 32 gyakorlat közül egyszer sem fordult elő az, hogy a tesztet kitöltő 46 testnevelő kolléga azonos osztályzatot adott volna. A legnagyobb százalékban három féle osztályzat érkezett a különböző gyakorlatokra. És ami a legmegdöbbentőbb eredmény volt számomra, hogy 9%-ban született ötféle osztályzat. Ez azt jelenti, hogy ugyanazt a gyakorlatot 9%-ban elégtelenre és egyszerre jelesre is értékelték a testnevelők. Ez a fő oka, hogy azt gondolom, még mindig aktuális lenne egy egységesített értékelési rendszer kidolgozására, az ehhez hasonló anomáliákat ki kell küszöbölni. Biztos vagyok benne, hogy nagyobb iskolákban, ahol több testnevelő kolléga is dolgozik, előfordulhatnak ilyen jellegű eltérések, amit a diákok is érzékelhetnek.

6. diagram: Példák az osztályzatok szórására

A lenti táblázatban tanulónként látható a három csoport kitöltői által adott osztályzatok átlaga. Az összehasonlításból jól látszik, hogy a második, az ötödik és a nyolcadik diák esetében a teszt kimutatta, hogy szignifikáns eltérés van a kontroll csoport, a negatív társításos csoport és a pozitív társításos csoport között. Ez azt jelenti, hogy ezeknél a tanulóknál sikerült a jellemzésekkel befolyásolni az értékelést.

Tanuló	Kontroll csoport	Negatív társítás	Pozitív társítás	One-way ANOVA (p érték)
1.	4,16 ($\pm 0,42$)	4,02 ($\pm 0,44$)	4,22 ($\pm 0,48$)	0,107
2.	4,26 ($\pm 0,45$)	4,25($\pm 0,40$)	4,56 ($\pm 0,38$)	<.0,01***
3.	4,42 ($\pm 0,37$)	4,51($\pm 0,32$)	4,44($\pm 0,42$)	0,419
4.	4,24 ($\pm 0,35$)	4,26 ($\pm 0,41$)	4,21 ($\pm 0,41$)	0,827
5.	4,20 ($\pm 0,45$)	4,06 ($\pm 0,42$)	4,38 ($\pm 0,42$)	0,003**
6.	4,57 ($\pm 0,43$)	4,63 ($\pm 0,32$)	4,59 ($\pm 0,41$)	0,664
7.	4,28 ($\pm 0,46$)	4,36 ($\pm 0,36$)	4,36 ($\pm 0,45$)	0,643
8.	3,74 ($\pm 0,62$)	3,64 ($\pm 0,51$)	3,96 ($\pm 0,53$)	0,026*
Átlag	4,23	4,21	4,34	Nincs adat

1. táblázat: A három csoport kitöltői által adott eredmények átlaga tanulónként

A legnagyobb egyetértés

A legnagyobb egyetértés az alábbi táblázatban olvasható. A 4. tanuló 4. feladatára adott osztályzatok átlaga látható a különböző csoportokban. A harmadik oszlopban a szórás mértéke látszik, a negyedik és ötödik oszlopban pedig a legalacsonyabb és a legmagasabb kapott osztályzat látható. 0,06 század jegy volt az eltérés a három csoport átlaga között.

4.Tanuló 4.Feladat	Átlag	SD	Minimum	Maximum
Kontroll	4,96	0,21	4	5
Negatív társítás	4,91	0,29	4	5
Pozitív társítás	4,90	0,30	4	5

2. táblázat: A legnagyobb egyetértés az eredmények közül

Ebben a táblázatban ugyanazok az adatok vannak megjelenítve, mint az előzőben, csak a 7. tanuló 3. feladatára vonatkoztatva. Nála 0,04 század jegy volt az eltérés a három csoport átlaga között.

7. Tanuló 3. Feladat	Átlag	SD	Minimum	Maximum
Kontroll	4,41	0,62	3	5
Negatív társítás	4,42	0,58	3	5
Pozitív társítás	4,38	0,71	3	5

3. táblázat: A második legnagyobb egyetértés az eredmények közül

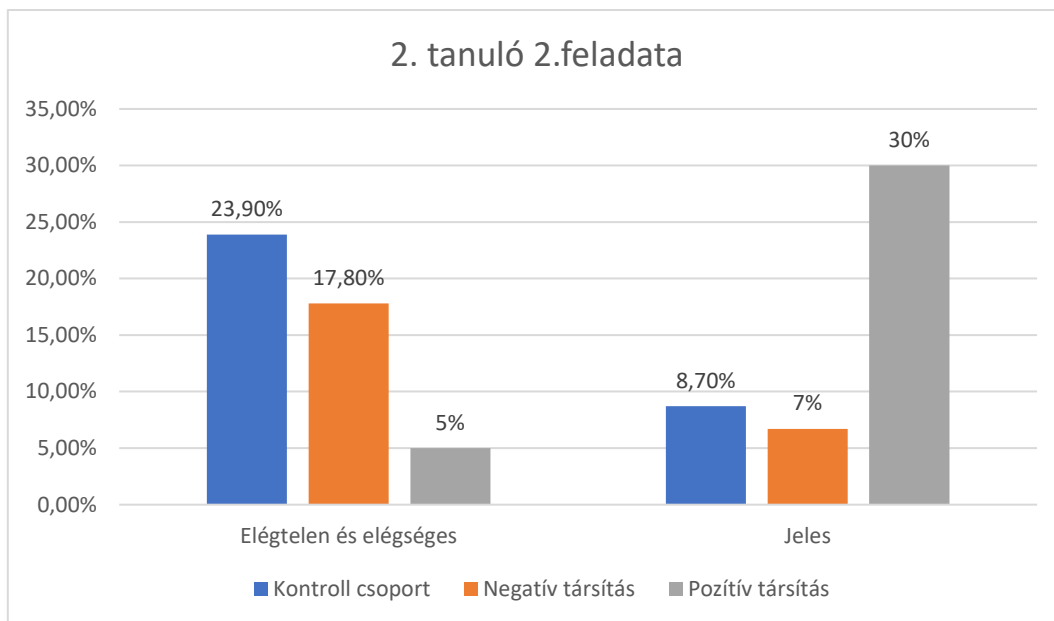
A legnagyobb ellentmondás

A következő táblázatban is ugyanazok az adatok szerepelnek, csak itt a legnagyobb ellentmondásokat emeltem ki. A 2. tanuló 2. feladatánál 0,92 század jegy volt az eltérés, ami majdnem egy teljes osztályzatnyi eltérés az átlagokban (4.táblázat).

2. Tanuló 2. Feladat	Átlag	SD	Minimum	Maximum
Kontroll	3,11	1,02	1	5
Negatív társítás	3,27	0,99	1	5
Pozitív társítás	4,03	0,83	2	5

4. táblázat: A legnagyobb ellentmondás az eredmények közül

A lenti diagramon, a bal oldalon a 2. tanuló 2. feladatára adott 1-es és 2-es osztályzatok százalékos eloszlása látható a három különböző csoportban oszlopdiagrammon ábrázolva. A jobboldalon pedig az 5-ös osztályzatok százalékos eloszlása látható a három különböző csoportban oszlopdiagrammon ábrázolva. Megfigyelhető, hogy az 1-es és 2-es osztályzatok száma a kontrollcsoporthoz képest pozitív társítás esetén jelentősen lecsökkent. 23,9%-ról egészen 5%-ra esett vissza. A negatív társítás esetén pedig egy meglepő kontraproduktív eredményt kaptunk, mert azt várnánk, hogy a rossz jellemzések hatására az 1-es és 2-es osztályzatok száma a kontroll csoporthoz képest emelkedni fog, de csökkenés látható. Az 5-ös osztályzatok pedig pozitív társítás hatására 8,7%-ról egészen 30%-ra emelkedtek. Negatív társításnál pedig 6,7%-ra csökkent az ötösök eloszlása.

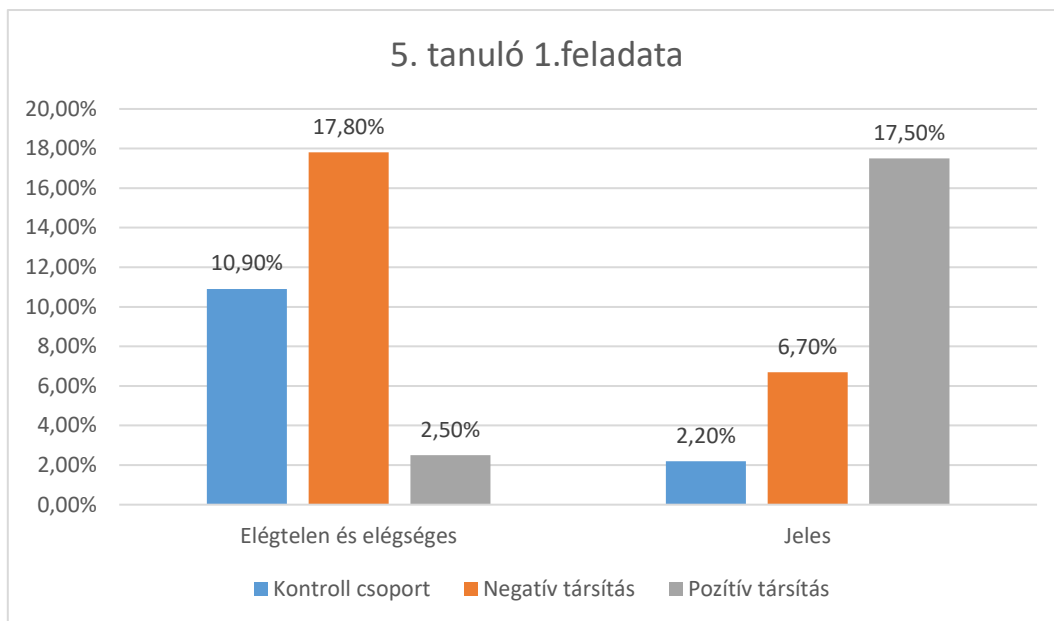
7. diagram: Az elégtelen, az elégséges és a jeles osztályzatok váltakozása a 2. tanuló 2. feladatánál

A második legnagyobb ellentmondás az 5. tanuló 1. feladatánál volt. Itt 0,59 század jegy az eltérés az átlagokban.

5. Tanuló 1. Feladat	Átlag	SD	Minimum	Maximum
Kontrol	3,48	0,72	2	5
Negatív társítás	3,29	0,84	2	5
Pozítív társítás	3,88	0,72	2	5

5. táblázat: A második legnagyobb ellentmondás az eredmények közül

Ezen az diagramon szintén az 1-es és a 2-es osztályzatok százalékos eloszlása látható a baloldalon, míg a jobb oldalon pedig az 5-ös osztályzatok százalékos eloszlása a három csoportnál. Az előző ábrához képest itt már látható, hogy negatív társítás hatására a kontroll csoportnál mért 10,9%-os 1-es és 2-es osztályzatok eloszlása 17,8%-ra emelkedett és pozitív társítás hatására pedig 2,5%-ra csökkent. Az 5-ös osztályzatoknál azonban itt is megfigyelhető egy kontraproduktív eredmény. Furcsa módon az 5-ös osztályzatok száma negatív társításnál is 4,5%-ot emelkedett a kontrollcsoportéhoz képest a várt csökkenés helyett. Pozitív társítás esetén viszont 15,3%-os gyarapodás figyelhető meg.

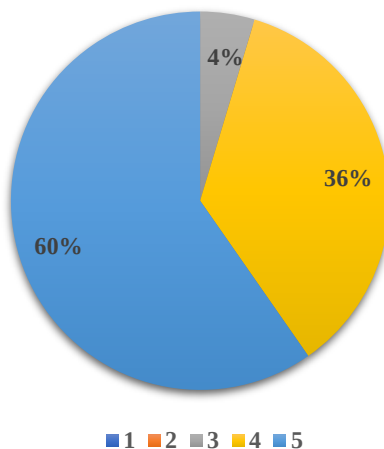

8. diagram: Az elégtelen, az elégséges és a jeles osztályzatok változása az 5. tanuló 1.feladatánál

3. Az osztályozási attitűd

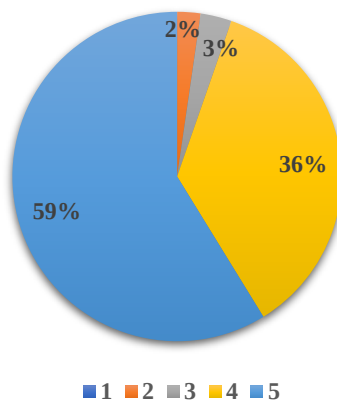
A kérdőív harmadik részében a kitöltőket arról kérdeztem, hogy mi a véleményük az osztályozásról, mennyire értenek egyet az értékelés eme formájával. Érdekes, de tulajdonképpen logikus eredmények születtek. A kitöltő tanárok 95,4% magabiztosnak (9. diagram) és 94,7%-a érzi magát felkészültnek (10. diagram) az osztályozással kapcsolatban. Ennek ellenére csak 52,7% (69 fő) osztályoz szívesen, minden 5. pedagógus pedig kifejezetten nem szívesen végzi a tevékenységet (11. diagram). A testnevelő kollégák fele (49,6%) ért vagy ért egyet nagyon az osztályozással, de a kitöltők közel negyede elutasítja az osztályozást (12. diagram).

**Mennyire érzi Önmagát magabiztosnak,
amikor osztályozza a diákjait?**

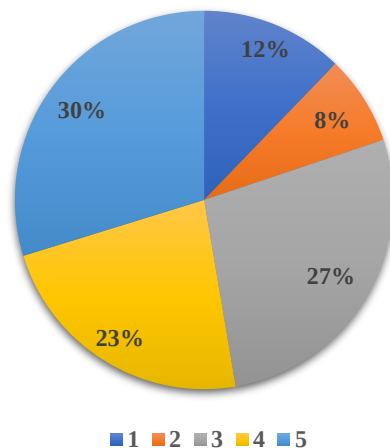
9. diagram: Az osztályozási attitűd első kérdésére adott válaszok százalékos megoszlása

**Mennyire érzi Önmagát didaktikai
szempontból felkészültnek az osztályozásra
(mit, hogyan osztályozzon)?**

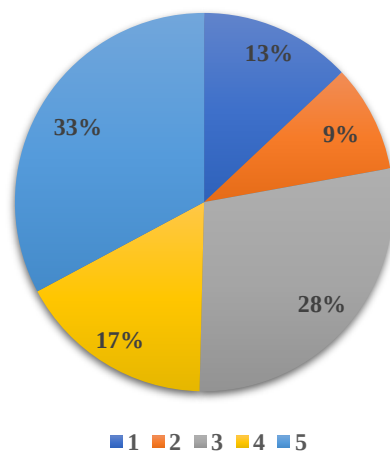
10. diagram: Az osztályozási attitűd második kérdésére adott válaszok százalékos megoszlása

Mennyire szívesen végzi el az osztályozási tevékenységét a testnevelés órákon?

11. diagram: Az osztályozási attitűd harmadik kérdésére adott válaszok százalékos megoszlása

Mennyire ért egyet azzal, hogy osztályozni kell testnevelés tantárgyból?

12. diagram: Az osztályozási attitűd negyedik kérdésére adott válaszok százalékos megoszlása

A statisztikai elemzés során az is kiderült, hogy minél kevésbé szívesen osztályoz egy tanár, annál jobb jegyeket ad (6. táblázat) és minél kevésbé ért egyet az osztályozással, annál jobb jegyeket ad (7. táblázat).

Mennyire szívesen végzi el az osztályozási tevékenységét a testnevelés órákon?			
	N	Mean	SD
1	16	4,44	0.304
2	10	4,31	0.237
3	36	4,28	0.360
4	30	4,20	0.358
5	39	4,21	0.347

6. táblázat: Összefüggés az osztályozási kedv és az osztályzatok között

Mennyire ért egyet azzal, hogy osztályozni kell testnevelés tantárgyból?			
	N	Mean	SD
1	17	4.41	0.284
2	12	4.17	0.424
3	37	4.32	0.332
4	22	4.22	0.307
5	43	4.20	0.362

7. táblázat: Összefüggés az osztályozással egyetértés és az osztályzatok között

Megbeszélés

A kutatás bizonyította az első hipotézist, miszerint az értékelés a testnevelő kollégák körében nem egységes, tanulókra és feladatokra is szűkítve megfigyelhető, hogy nem volt egyetértés az osztályzatokat tekintve. Egyszer sem fordult elő, hogy egy gyakorlatot egyféle osztályzattal értékelték a kitöltők. A második és a harmadik feltevés is igazolódott, bár szignifikánsan csak három tanulónál a nyolcból, igenis befolyásolja a diákról kialakult valós vagy vélt kép az osztályozást.

A felmérést bár kitöltötték 131-en, mégse tekinthető reprezentatívnak, érdemes a jövőben egy még nagyobb számú mintát venni. A továbbiakban hasznos lenne az, hogyha a kutatás kitérne a testnevelő kollégák sportágára, hiszen akkor lehetne igazán összehasonlítást végezni az adott mozgásformában jártasabb és kevésbé jártasabb tanárok érdemjegyei között. Ez lehet egy alapvető indok a különböző értékelésre, hisz egy kosárlabda edző nem feltétlen figyelni olyan alaposan a magasugrást, mint egy atlétika edző és fordítva is igaz ez természetesen.

A vizsgálat szándékosan nem tért ki arra, hogy a testnevelők milyen értékelési rendszert használnak, csak a teljesítmény számít vagy az osztályozásba szerepet játszik a szorgalom és a magatartás is, nem beszélve ezek arányáról. Nem akartam befolyásolni az eredményt, hiszen indirekt módon már így is a különböző társításokra adott válasz indikálta ezt, ha még külön felhívtam volna erre a figyelmet, lehet nem kapok őszi választ.

A kapott, nem egységes eredményre többféle alternatív megoldási javaslat is alkalmazható, bár nem biztos, hogy az országos szinten jelenlévő problémát kiküszöbölné. Magyarországon az érettségén kívül nincs szisztematikusan kidolgozott iránymutatás a tantervekben az értékelésre vonatkozóan testnevelésből. Visszatérő kérdéskör, hogy a tantárgyban mit, milyen módszerrel, milyen szintezéssel osztályozunk. *“az is az igazsághoz tartozik, hogy a testnevelés és sporttudomány adós a tantárgyi oktatás céljait és sajátosságait egységben kezelő értékelési szempontrendszer kidolgozásával.”* (Rétsági, 2004.) 20 évvel később még mindig szükséges lenne egy tantervekhez kapcsolódó sztematizált értékelési rendszer kidolgozása és ehhez kapcsolódóan egy, évfolyamokra lebontott értékelésmódszertani szempontrendszer (mit, hogyan célszerű értékelni). Ez létrejöhetne mikroszinten is, külön intézményi környezetben, remélem működik is már. Egy-egy iskolát az ott tanító tanárok ismerik a legjobban, így az ő véleményük lenne a mérvado, ők döntenének arról, mi számít bele az értékelésbe. Megvalósulhatna mezo- vagy makroszinten is, de mivel nem összehasonlítható a különböző régiók diákjainak teljesítménye, ebben az esetben csak egy minimum követelés rendszert lehetne kialakítani.

Alternatív ötletként nem szabadna elvetni az ötfokú skála átalakítását, legyen szó annak kibővítéséről vagy eltörléséről. Be lehetne vezetni a szöveges értékelést is felsőbb évfolyamokban is. Ami viszont elengedhetetlen lenne az értékelés szempontjából, az az, hogy a diák év elejétől fogva tudja, hogy mire kell odafigyelnie, mire kap akár formatív, akár szummatív értékelést. Ez nem oldaná meg az értékelési különbségeket a tanárok között, de könnyebbé tenné a tanulók számára.

Összefoglalás

Hogy lehet az, hogy egyes iskolákban könnyebb jelest szerezni, míg máshol nehezebb teljesíteni az ötösért? Hogy lehet az, hogy egy készségtárgyból osztályozzák a kézállást, miközben nem mindenki képes a kézállásra? Hogy lehet az, hogy ugyanarra a gyakorlatra akár egy helyen dolgozó testnevelők is más érdemjegyet adnak?

Ezek és ehhez hasonló gondolatok ihlették tudományos kutatásomat. Három hipotézisem volt: a testnevelés órai értékelés nem egységes, nagyban meghatározza a tanári értékrend, a szubjektum. Ezen felül véleményem szerint egy, a diákról kialakult valós vagy vélt kép befolyásolja az értékelést. Végül pedig, ha a tanulót jó tulajdonságokkal ruházom fel, akkor jobb értékelést kap, a rossz attitűd pedig negatív irányba mozdítja el az osztályozást. Arról készítettem kutatást, hogy ugyanazt a teljesítményt a kitöltők hányasra értékelnék, először csak egy videót látva, majd azt kiegészítve pozitív, illetve negatív társításokkal.

Az értékelés fogalmi meghatározása után készítettem el a kutatásomat, melynek három fő eleme volt. Az első részben demográfiai kérdéseket foglalmaztam meg, a másodikban videók segítségével értékelték a kitöltők a diákok teljesítményét, majd a kollégák osztályozási attitűdjét mértem fel. Az első hipotézist igazolták a kitöltők, a második és a harmadik során viszont nyolcból csak három esetben volt szignifikáns a különbség a pozitív és negatív társítások során.

A felmérés által igazolt feltevések után azt a konklúziót vontam le, hogy sajnos nagymértékű a szubjektivitás a testnevelés órai értékelés során, ami a sztenderdizálatlan követelményekre vezethető vissza. Kutatásomat különböző megoldásokkal zártam, hogy hogyan lehetne enyhíteni ezen a problémán, ami talán magán a testnevelés megítélésén is javítana.

Irodalomjegyzék

- Csányi Tamás és Révész László (2021): *A testnevelés és sport oktatásának elmélete és módszertana - Központban a tanulás*. Magyar Diáksport Szövetség, Budapest
- Rétsági Erzsébet (2004): *A testnevelés tantárgypedagógiája*. Dialóg Campus, Budapest-Pécs

Diagramjegyzék

1. diagram: A tesztet kitöltők életkorának százalékos eloszlása 5
2. diagram: A tesztet kitöltők iskolában tanított éveinek százalékos eloszlása 6
3. diagram: A tesztet kitöltők iskolatípusainak százalékos eloszlása..... 6
4. diagram: A tesztet kitöltők iskolájának fenntartó típusainak százalékos eloszlása 7
5. diagram: A tesztet kitöltők munkavégzésének vármegyei eloszlása 7
6. diagram: Példák az osztályzatok szórására 9
7. diagram: Az elégtelen, az elégséges és a jeles osztályzatok váltakozása a 2. tanuló 2. feladatánál 12
8. diagram: Az elégtelen, az elégséges és a jeles osztályzatok váltakozása az 5. tanuló 1. feladatánál 13
9. diagram: Az osztályozási attitűd első kérdésére adott válaszok százalékos megoszlása 14
10. diagram: Az osztályozási attitűd második kérdésére adott válaszok százalékos megoszlása 14
11. diagram: Az osztályozási attitűd harmadik kérdésére adott válaszok százalékos megoszlása 15
12. diagram: Az osztályozási attitűd negyedik kérdésére adott válaszok százalékos megoszlása 15

Táblázatjegyzék

1. táblázat: A három csoport kitöltői által adott eredmények átlaga tanulónként . 10
2. táblázat: A legnagyobb egyetértés az eredmények közül..... 10
3. táblázat: A második legnagyobb egyetértés az eredmények közül 11

4. táblázat: A legnagyobb ellentmondás az eredmények közül	11
5. táblázat: A második legnagyobb ellentmondás az eredmények közül	12
6. táblázat: Összefüggés az osztályozási kedv és az osztályzatok között	16
7. táblázat: Összefüggés az osztályozással egyetértés és az osztályzatok között .	16